

Nové iatrogenní infekce ?

Zprac.: MUDr. Vladimír Plesník

1. Nová varianta Creutzfeldtovy-Jacobovy nemoci

Zjištění, že prion křečků se může replikovat v mozku myší do vysokých koncentrací aniž by to vedlo ke klinickým projevům, vede k dalším obavám, že nová varianta Creutzfeldtovy-Jacobovy nemoci (vCJD) mohla už infikovat mnohem více lidí, než se předpokládá. Bezpříznakoví nosiči vCJD tak mohou svou krví, krevními produkty, nebo kontaminací opakovaně užívaných nástrojů přenášet priony na jiné lidi.

U myší, kterým intracerebrálně inokulovali priony skrejpí křečků (Sc237), nebyly zjištěny žádné příznaky nemoci. Přesto byl, dle nových zjištění, v mozku tento prion ve vysoké koncentraci. Prion křečků PrP^{Sc} mělo zhruba 50% čelendžovaných myší. Tento podíl se však zvýšil na 100% byl-li prion pasážován na další myš stejného, či odlišného kmene.

Podle objevitelů je průkaz existence subklinické formy prionové nemoci z hlediska veřejného zdraví mimořádně závažný. Je to dáno rizikem iatrogenního přenosu infekce od zjevně zdravých osob a alimentární expozicí kravám a jiným zvířatům, která byla ve styku se spongiformní encefalopatií. Nález podtrhuje potřebu vyšetření i zdánlivě zdravého jatečního dobytka. Silně je dnes zpochybněna existence druhové bariéry, která se předpokládala na základě delší inkubace a nižší nakažlivosti při inokulaci jiného druhu zvířat.

I když není vůbec jisté, zda může alimentární cestou dojít ke subklinické infekci, toto zjištění stále více podporuje hrozivou možnost, že typická inkubace vCJD může být velmi dlouhá, možná i delší než je průměrný lidský věk. Skutečnost, že přenos PrP^{Sc} na křečky je možný i od negativních myší vyvolává pochybnost o citlivosti imunoblotu (Western blot) k průkazu prionů v průběhu časně inkubace nákazy a při její inaparentní formě. Tím jsou zpochybněny i výsledky skríningu prevalence vCJD podle vyšetření materiálu z lidských tonsil a apendixu.

Tento nález také svědčí o možném interhumáním přenosu nákazy vCJD cestou chirurgických nástrojů a vede k požadavku na mimořádnou opatrnost při opakovaném užívání nástrojů.

Jean Manson z Veterinárního ústavu v Edinburghu (UK) však namítá, že není třeba mít obavy z těchto nových zjištění. Už 25 let se ví, že transmisivní spongiformní encefalopatie probíhají i inaparentně. Je také zřejmé, že PrP^{Sc} může být v mozku přítomen ve vysokých koncentracích i u zdravých zvířat a naopak prionové onemocnění může vzniknout i tam, kde se PrP^{Sc} nepodařilo detekovat. Soudí, že současná opatření zohlednila i možnosti existence inaparentní infekce. (Lancet, 356,2000,č.9232,s.833).

2. Podvodné dodávky lidské krve

Policie a zdravotní úřady Rakouska, Švýcarska a Anglie vyšetřují cesty, jakými se dostává do Evropy krevní plasma z Jižní Afriky, infikovaná HIV, VH-B a příjící. Obávají se, že bezohlední obchodníci mění před prodejem kontaminovanou plasmu do Číny a Indie údajně v dodacích listech. Život mnoha lidí je ohrožován jejich chtivostí

zisku milionů dolarů. Utajené vyšetřování, vyžádané v květnu letošního roku Národním ústavem zdraví odhalilo, že v letech 1990-2000 bylo exportováno infikované sérum a plasma, byť bylo původně označeno "nevhodné pro užití u lidí".

Příslušná agentura SZO vylučuje účast TS na těchto podvodech. Hlavní podíl exportu plasmy mají podle vyšetřovatele na svědomí obchodníci, kteří se údajně podíleli na nelegálních obchodech v Evropě a nedostatečná kontrola prodeje plasmy v Jižní Africe. I když podle jihoafrických zákonů nedochází tak k jejich porušení je možné, že v jiných zemích bude tento obchod trestný.

Jižní Afrika exportuje plasmu již řadu let. V letech 1983-6 byla lidská plasma falešně označována jako "zvířecí plasma" a ilegálně vyvážena do Evropy. Pouze v Belgii byl v jednom případě dovozce odsouzen. Rakušané zadrželi roku 1996 u jedné společnosti (Albovina) v Linci 4.000 litrů infikované plasmy.

Rakušané také prošetřují činnost dvou britských společností se sídlem na ostrově Guernsey a v distriktu Bernshire. Policie se stále snaží zjistit, kde byly používány krevní produkty těchto firem. Vedoucí biologického odboru při rakouském ministerstvu sociálních věcí a rodčovství vyslovil podezření, že v roce 1996 a před ním byly některé krevní produkty z Jižní Afriky dováženy mimo jiné země hlavně do Indie, Číny a Hongkongu. Těmito produkty byl albumin a intravenózní immunoglobulin.

Je jisté, že jihoafrické Ústavy transfuzní služby se na této kriminální činnosti nepodílí. Podle představitelů SZO ze Ženevy je práce africké transfuzní služby na světové úrovni a lidé se nemusí obávat krevních produktů, které sama vyrábí (Lancet Vol.356, č.9233, s.920).

Poznámka překladatele

Obě výše popsané situace musí u lidí znalých epidemiologických zákonitostí vyvolávat "mrazení v těle", ne-li zimnici.

Zpochybnění, ba přímo vyloučení existence druhové bariéry, která představovala důležitou pojistku před pronikáním prionových nemocí zvířat do lidské společnosti, je katastrofickou vizí. Při mimořádné rezistenci prionů vůči všem způsobům sterilizace, při zákeřně dlouhé, bezpříznakové inkubaci a při možném alimentárním přenosu transmisivních spongiformních encefalopatií můžeme očekávat, že hrozí epidemie horší než je pandemie AIDS. Jak dokumentuje vyšetřování pololegálních obchodních praktik s krevními produkty, mohl či ještě může import infikovaných produktů do Asie být jednou z příčin rychlého šíření AIDS v asijských zemích. Můžeme snad s jistotou vyloučit, že nic podobného se u nás nemůže stát ?